

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. I. Quid, & quotuplex sit Votum? Et an ejus usus recte in novo fœdere
fuerit introductus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

TITULUS XXXIV.

De Voto, & Voti Redemptione.

Votum res tam sancta, tam eximia est, ut non modo ii, qui vitam regularem profitentur, hæc vincula ambiant, sed sæculares quoque quam plurimi iis se illigare certatim contendunt, utrique hoc pacto se in DEI familiaritatem & amicitiam insinuantes: *vota enim & preces* (ait S. Chrysostomus) *banc familiaritatem conciliant.* Quapropter, cum in tit. 31. de professione, sive votis Regularium in specie egerimus, sub præsentis Rubricæ genericam Voti indolem, cum suis effectibus lubet expendere.

§. I.

Quid, & quotuplex sit Votum? Et an ejus usus recte in novo fœdere fuerit introductus?

S U M M A R I A.

1. Erroneus de Voto Bœhmeri conceptus panditur, & refellitur.
2. Voti varia homonymia, ejusque definitio.
3. 4. Metus, & dolus quomodo votum vitiet?
5. Distinguitur inter votum simplex & solenne.
6. Qualis deliberatio in votente requiratur.
7. Quomodo Sanctis voveri possit?
8. Materia voti de meliori bono esse debet, quod explicatur.
9. Promissio quomodo à proposito differat?
10. Votum est vel necessarium, vel voluntarium.
11. Solenne vel simplex.
12. Quando votum in Religione emissum cœperit esse solenne?
13. Nullam differentiam inter votum solenne & simplex admittunt protestantes.
14. Aliud est absolutum, aliud conditionatum.
15. Aliud reale, personale & mixtum.
16. Aliud expressum, & tacitum, & de aliis divisionibus remissivè.
17. Negant protestantes, in nova lege vota recte fieri.
18. Contrarium ostenditur.
19. Quod exemplis Variorum confirmatur.
20. Vota à Christo, & Apostolis consultata fuere.

PArabamus jam definitionem Voti adornare, & ecce incidimus in Bœhmerum, cui votum tanquam aliquod ens chymaricum concipitur.

Sic enim §. 3. ad h. t. discurrit: *Quid vero est, quod homo, creatura abjecta sortis, DEO aliquid promittere & offerre possit? quid homo creatori dabit?*

ant

ant quomodo se eidem peculiari obstringet nexu, qui totus DEI esse, atque totus ei vivere debet? quotidie in precibus DEO cor offerimus, quotidie emendationem morum stipulamur? an ergo quotidie vovemus? an preces quotidianæ, suspiria, aliaque devotionis opera sunt vota? Præterea, cui quid promittito, cui me obligo & obstringo, tale quid offero, ut ejus intersit, promissum à me præstari: hac desiciente circumstantia, vinculum juris deficit. Ecquid autem DEO omnipotenti promitti potest, ut ejus intersit, hoc vel illud præstari? Sunt hæc negotia hominibus propria, quæ ad DEUM non sine difficultate trabuntur. DEUS bone! potuissétne aliquis de infima plebe ineptius philosophari! Verum est, nihil ab homine offerri posse DEO; quod non jam millenis Titulis se DEO debere agnoscat; DEO namque seipsum debet homo (sunt verba S. Augustini Epist. 127. ad Armentarium & Paulinam) eique reddendus est, ut beatus sit, à quo accepit, ut sit. Num vero exinde sequitur, idipsum non posse per votum offerri DEO, quod homo eidem aliàs debet? Aliter profecto intulit S. Augustinus cit. Epist. inquit: Quanto magis ergo reddenda est, cum promittitur, cui etiam non promissa debetur? Quid ergo melius facit homo, inquit, qui, quod DEO offert, voto firmatum offert? Reddam tibi responsum verbis S. Thomæ 2. 2. Q. 88. art. 6. C. triplici ratione, ait, facere idem opus cum voto, est melius & magis meritum, quam facere sine voto. Primo quidem, quia vovere est actus latriæ, quæ est præcipua inter virtutes morales. Nobilioris autem virtutis est opus me-

lius, & magis meritorium. - - Sicut actus fidei, vel spei melior est, si impetretur à charitate. - - Secundo, quia ille, qui vovet aliquid, & facit, plus se DEO subicit, quam ille, qui solum facit. Subicit enim se DEO non solum quantum ad actum, sed etiam quantum ad potestatem, quia de cætero non potest aliud facere: sicut plus daret homini, qui daret ei arborem cum fructibus, quam qui daret ei fructus tantum, ut dicit Anselmus in lib. de similitud. cap. 84. Et inde est, quod etiam promittentibus agantur gratiæ. Tertio quia per votum immobiliter voluntas firmatur in bonum. Facere autem aliquid ex voluntate firmata in bonum, pertinet ad perfectionem virtutis, ut patet per Philosophum 2. Eth. cap. 4. Sicut etiam peccare mente obstinata aggravat peccatum, & dicitur peccatum in Spiritum Sanctum. Ex hac Doctore Angelici explicatione facile intelliget Bœhmerus, esse omnino melius, DEOque acceptius, ac ipsi homini magis proficuum, facere aliquid ex voto, quam sine voto, ac insimul manibus palpabit, quam stolidum sit quærere: Quid homo creatori dabit? aut quomodo se eidem peculiari obstringet nexu, qui totus DEI esse, atque totus ei vivere debet? Sed nondum nodum solvisse videor Bœhmero. Quid interest DEI, rogat, hoc vel illud per votum à nobis præstari? Respondeo, DEI nihil interesse, nostra autem plurimum, & hoc sufficiat, ut vota nostra placeant DEO. Audi rursus S. Augustinum cit. Epist. prope med. Reddite igitur, quod vovistis, quia vos ipsi estis, & ei vos redditis, à quo estis; reddite obsecro. Neque enim, quod red-

M m

di-

ditis, reddendo minuetur, sed potius servabitur, & augetur. Benignus enim exactor est, non egenus; & qui non crescat ex redditis, sed in se crescere faciat redditores. Huic ergo quod non redditur, perditur: quod autem redditur, reddenti additur: imo vero in eo, cui redditur, ipse reddens servatur. Si libertatem per votum lædi autumet, Bœhmerus, respondebit ipsi Augustinus l. cit. non est gratulanda libertas, qua sit, ut non debeatur, quod cum lucro redditur, & post pauca: Felix est necessitas, quæ in meliora compellit, sed fortassis nec Augustini nec Thomæ Aquinatis autoritas tantum valet apud Bœhmerum, ut errorem suum agnoscat, & deponat, Marcum Antonium de Dominis, quem in suis erroribus confirmandis ductorem aliàs sequi solet, etiam in hoc passu adversum se produci patiatur necesse est. Author hic de Republ. Eccles. part. 1. lib. 2. cap. 12. num. 17. dum idem hoc dubium, quod Bœhmeri cerebrum turbavit, sibi objecisset, illud levi brachio dissolvit, scribens: Nescio ergo, quid amplius donare possumus DEO, quod jam ipsius non sit, & nostro voto, aut professione vitæ arctioris quid acquirit erga nos DEUS dominii, quod non haberet? An non, DEUS est ita dominus plenus & absolutus Monachi, sicut Clerici, sicut Laici? - - - Votum ergo nostrum nihil dominii addit DEO, sed nobis tantum prodest, dum libertatem nostram determinamus ad specialia quedam opera bona: & hanc determinationem promittimus DEO nos retenturos: & in ea perpetuo perseveraturos. Hæc Bœhmero de Voto non ex voto prudentum sentienti & scribenti in aurem

dicta fuato. Filum methodicæ translationis jam pertexamus.

Votum variam habet homonymiam. Sumitur jam pro voluntate nostra juxta illud Poëtæ:

Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.

Jam pro desiderio alicujus boni honesti obtinendi: hinc dicere solemus, nos voti compotes factos esse, aut rem hanc ex voto nostro cessisse. Iterum votum idem est ac Suffragium cap. 1. de Elect. in 6. rursus votum rem ipsam promissam denotare solet juxta illud Psal. 49. Redde altissimo vota tua, hoc est, id, quod per vota promissisti. Denique votum importat promissionem DEO factam & inducentem obligationem, quo pertinent Textus Deut. 23. & Eccl. 5. & in hac ultima acceptione votum sub præsentī Rubrica expenditur.

Votum tam Theologi cum S. Doctore 2. 2. Q. 88. artic. 1. & 2. quam Canonistæ communiter describere solent, quod sit promissio spontanea, & deliberata DEO facta de meliori bono.

Dicitur I. Promissio spontanea. Vitiatur subinde promissio ac nulla redditur, si metus gravis ab extrinseco, & injuste ad extorquendum votum incussus accedat. cap. 1. de his, quæ vi met. Panormit. ibid. n. 11. quia DEUS non præsumitur velle acceptare vota metu extorta, cum bilarem duntaxat datorem diligat, ut ait Apostolus. Pistorius de Vot. tract. 1. cap. 5. num. 2. validum tale votum de jure naturæ defendunt Azor part. 1. lib. 11. cap. 15. Q. 6. Sanchez in Decalog. lib. 2. cap. 3. num. 9. & 12. quos consule. Quod si me-

metus ab *intrinseco* tantum, vel ab *extrinseco* quidem, sed non ad eliciendum votum incussus fuerit, ut contingit in periculo naufragii, latronum, gravis infirmitatis &c. aut cum aliquis alteri mortem, aut aliud grave malum minatur, promissio, sive votum tenet. *cap. 9. de Convers. Conjugat.* quia tunc vovens à nemine compellitur ad votum emittendum, nec metus tollit libertatem, nec voluntarium simpliciter, ut docet D. Thom. 1.2. Q. 6. art. 6. Sanchez de *Matrim. lib. 7. disput. 29. num. 5. & lib. 4. de Voto cap. 3. num. 4. & 6. Pistach. d. tract. cap. 5. n. 1.*

4 Quod si quis non quidem metu sed dolo, & falsis alterius persuasionibus ad vovendum inductus sit, ita, ut dolus causam voto dederit, & si ille abfuisset, votum factum non esset, consequenter occultato objecto gravis error intervenerit, pariter non valebit, quia consensus deficit, quippe qui cum errore stare non potest. l. 15. ff. de *iurisdic. l. 1. 16. ff. de R. J.* secus si dolus incidens fuerit, quia ad rem bonam v.g. Religionem inducens, dolus malus dici nequit, & in spiritualibus, dum quis decipitur, in suam utilitatem, non in præjudicium decipitur. Faciunt huc Textus in *cap. 5. C. 20. Q. 3. cap. 6. de his, quæ vi n. et. cap. 20. de Convers. Conjug.* Pistachius cum aliis d. tract. cap. 4. num. 6.

5 Hic tamen circa errorem intervenientem distinctio aliqua inter votum simplex, & solenne facienda est. Nam simplex non tantum per errorem substantialem, vel circumstantias intrinsecas va de graves annullatur v.g. si vovens peregrinationem Hierosolymitanam putaverit eam per terram, &

intra paucas septimanas perfici posse, sed etiam propter errorem in causa impulsiva vel finali: ut, si vovens daret eleemosynam Titio, putaverit illum extreme pauperem, quem tamen divitem esse postea inaudit: vel si mater voveat peregrinationem pro filio lethaliter decumbente, qui tamen eo tempore jam exspiravit. Imo & error in causa impulsiva, & circumstantiis mere extrinsecis votum invalidare potest, si nimirum id, in quo erratur, tacite, vel expresse in conditione ponatur, & vovens aliter se obligare non intendat, nisi talis circumstantia subit. Sanchez de *Matrim. lib. 10. disput. 9. num. 15.* Giribaldus in *Præcept. Decalog. tract. 7. cap. 5. dub. 3.* Econtra votum solenne, quia conditionem non admittit, nec respectus in illo habetur ad causas impulsivas, sed per absolutam promissionem, & actualem sui traditionem perficitur; ideo propter errorem in causa vel circumstantiis impulsivis intervenientem non vitiatur. Zoësius b. t. num. 44. ut, si uxor ante consummationem Matrimonii, sponsum credens leprosum, Religionem profiteatur, qui tamen sanus fuisse postea appareat. *cap. 14. de Convers. Conjug.* vel si quis putans, sibi in Religionem liberam bonorum suorum administrationem relinquendam, omnia bona sua, & se Monasterio devoveat *cap. 20. d. t.* quia scilicet, ut ibi dicitur, licet talis antecedenter falsa spe sit inductus, eo tamen tempore, quo votum factum est, pure, simpliciter, ac voluntarie ad illud noscitur processisse. V. Sanchez loc. cit. num. 18. Giribald. d. cap. dub. 3. num. 30.

Dicitur II. *Promissio deliberata*, non 6
M m 2 qua-

quasi plenissimam discussionem omnium, quæ à vovendo aliquem deterere possent, aut morosam deliberationem exposcat, sed talis sufficit ad obligandum nos DEO per votum, qualis sufficit ad obligandum nos diabolo per peccatum, quod subinde vel in momento concipi & emitti potest, neque etiam ejus valor subitaneo periculo, aut quali quali perturbatione animi tollitur, nisi tanta fuerit, quæ usum & judicium rationis impediat. Joan. Guttirez *Q. Q. CC. lib. 2. cap. 22. num. 7.* Giribald. *d. tract. cap. 4. n. 7.* sic, qui æger, & de sanitate desperans habitum Religiosum suscipit, & professionem emittit, licet præter opinionem convalescat, ad vota Religionis tenetur. *cap. 17. de Regular.* Nec sufficiens indeliberati voti signum, erit, quod aliquis in continenti poenitentia emissæ promissionis ducatur, dummodo constet, semel intentionem se obligandi adfuisse. Giribald. *d. l. num. 10.* Interim tale votum facilius commutari poterit, tanquam ex præcipitania, levitate vel perturbatione factum *cap. 2. b. t.* de quo adhuc infra dicetur. In dubio, quando certo quidem constat, votum fuisse emissum, dubitatur vero, an cum sufficienti deliberatione, possessio, & præsumptio stat pro voto, adeoque obligat: secus si dubium sit, an quis vere voverit, vel tantum firmum propositum conceperit, tunc enim possessio stat pro libertate, cum certum sit, dubitantem prius fuisse in libertate, dubium vero, an per votum hac se privaverit, ubi consequenter subintrat Regula ex *cap. 65. de R. J. in 6.* quod in dubio melior sit

conditio possidentis. Giribald. *d. l. num. 8.* P. Engel *b. t. num. 4.*

Dicitur III. *DEO facta*, non quod 7
semper immediatè DEO fieri debeat, sed etiam Sanctis, quorum intercessionem gratiam à DEO obtinere speramus, adeoque mediate etiam DEO fieri possit, si nimirum ad intercessionem Sanctorum hanc vel illam gratiam contulerit: requiritur proinde tendentia, & respectus ad DEUM, quia votum refertur ad cultum *latræ*, quæ soli DEO debetur. Et hunc morem Sanctis vota nuncupandi antiquissimum esse, testantur Theodoretus *lib. 8. ad Grecos Palladius Histor. Lausiac. cap. 113. in fin.* S. Paulinus *Poëmat. 12. de S. Felice 1. v. 13.* S. Gregorius Turonensis *Histor. Franc. lib. 2. cap. 37.* qui PP. Sæculo V. & VI. floruerunt.

Dicitur IV. *De meliori bono*, per 8
quod datur intelligi. I. Quod votum debeat concipi de re, quam melius est facere, quam omittere, adeoque quæ bona, & DEO grata sit, alioquin voti obligatio nulla est, & tali voto non sanctificaretur, sed pollueretur nomen DEI. Sic impius esset, qui diceret: voveo, me sumpturum ultionem ab inimico: DEO siquidem displicet infidelis, & stulta promissio. *Eccles. 5. v. 3.* II. Ut excludatur actus indifferens, qui, nisi bono fine cohonestetur, non est apta materia voti. III. Ut opus promissum non sit impeditivum operis melioris: & ideo votum contrahendi matrimonium regulariter non ligat, quia impedit ingressum Religionis, vel susceptionem SS. Ordinum, quod opus excellentius est. Dixi tamen regulariter: nam in certis casibus,

bus, ut, si per matrimonium pax, aut bonum Religionis inter Magnates procurari possit, aut, si vovens in lapsum carnis sit pronus, pro remedio concupiscentiæ matrimonium recte voveri potest. Giribald. cit. cap. 4. n. 13. Illud nihil refert, an res, quam voveo, aliunde sit præcepta, quia etiam ea, quæ ex necessitate legis facimus, voluntarie facimus. Res tamen, quæ sub consilio duntaxat nobis faciendæ proponuntur, sunt propriissime materia voti, & dicuntur respectivè ad bonum, quod est faciendum de necessitate salutis, majus bonum, ipsumque votum esse de meliori bono. S. Thom. 2. 2. Q. 88. art. 2. C.

Promissio, quam essentialiter includit votum, per hoc differt à proposito, quod hoc nullam, illa vero efficacem obligationem exequendi inducat. Giribaldus cit. cap. 4. num. 3. Navarr. Confil. 4. h. t. & est Textus in cap. 3. h. t. Hanc differentiam quia non intellexit Boehmerus, ideo imprudenter querit (ut supra jam innuimus) quotidie in precibus DEO cor offerimus, quotidie emendationem morum stipulamur: an ergo quotidie vovemus? an preces quotidianæ, suspiria, aliaque devotionis opera sunt vota?

Votum multifariam dividitur & I. quidem in necessarium, & voluntarium. Illud est, quo quis promittit, quod est de necessitate salutis, v. g. servare fidem, & præcepta Decalogi &c. item abrenuntiare Sathanæ, & pompis ejus, quod fit in susceptione Baptismi. cap. 74. & 95. dist. 4. de Consecrat. Hostiens. h. t. num. 2. S. Thom. loc. cit. Voluntarium, de quo præcipue hoc titulo agimus, est illud, quod quis vo-

luntarie emittit circa talem rem, quæ ante promissionem non est sub præcepto. Eleganter D. Bernardus tract. de Precept. & dispens. Benedicti Regula, inquit, omnibus proponitur, imponitur nulli: prodest, si devote suscipitur; nec tamen, si non suscipitur, obest.

Dividitur II. Votum in solenne, & simplex. Illud dicitur, quo quis statui Ecclesiastico immutabiliter dedicatur, quod fit per susceptionem SS. Ordinum, quibus annexum est votum castitatis, vel professionem in Religione approbata emissam per cap. un. h. t. in 6. Votum simplex est quælibet alia nuda, & simplex promissio DEO facta, quæ ab Ecclesia solenniter non recipitur. Discrimen inter unum & alterum votum hoc notabile est, quod votum solenne dirimat matrimonium postea Contractum, non etiam votum simplex cit. cap. un. h. t. in 6. cæterum votum unum ab altero essentialiter non differt, sed tantum accidentaliter, scilicet quoad effectum dirimendi matrimonium subsequens, quem sola Constitutio Ecclesiæ voto solenni tribuit. cit. cap. un. Giribald. cit. cap. 4. dub. 3. num. 24. Van-Elpen J. E. V. part. 1. tit. 30. cap. 1. num. 13. qui num. seq. infert, etiam vota à Religiosis Societatis JESU post Novitiatum, emissæ hoc respectu posse dici solennia, quod per Bullam Gregorii XIII. efficacia reddita sint ad dirimendum matrimonium, licet sub alia consideratione adhuc maneant simplicia, quatenus nempe Religiosum non æque stabiliter, & perpetuo Societati adstringunt, ac in aliis Ordinibus fieri amat.

Illud porro circa votum castitatis in Religione emissum notandum venit,

M m 3

nit,

nit, quod primis V. Ecclesiae saeculis matrimonium non diremerit, quam taliter Contractum Ecclesia semper execrata sit, & Votifragos duræ poenitentiae subjecerit. Vid. Natalis Alexander *Histor. Eccles. tom. 5. saecul. 5. cap. 6. art. 4. num. 2.* Ivenim in *Comment. Histor. dogmat. de Sacram. disput. 10. Quest. 7. cap. 3.* Van-Espen *part. 2. tit. 13. cap. 4. num. 1. & seqq.* Vertente vero Saeculo VI. votum castitatis in ordine Regulari emissum ad effectum dirimendi matrimonii solennizatum fuisse ostendit Ivenim *cit. cap. ex variis Conciliis, & S. Gregorio M.* Nec tamen ubique locorum eodem tempore, sed alibi citius, alibi serius, censet Van-Espen *cit. cap. num. 7.* Saeculo tamen XII. illam distinctionem, voti simplicis, & sollemnis cum dicto effectu jam communiter fuisse receptam, ita, ut Pontifices de validitate matrimonii contra votum castitatis initii interrogati, juxta hanc votorum distinctionem tanquam indubitanter tunc receptam responderint, ut videre est in *cap. 4. 5. & 6. Qui Cleric. vel vovent.* tenet Van-Espen *d. l. num. 8.* Et de hoc effectu voti sollemnis hodie inter orthodoxos nulla est disputatio per claram definitionem Concilii Tridentini *Seff. 24. de Reformat. Matrimon. Can. 9.*

13 Hanc differentiam Voti sollemnis, & simplicis, non ferunt Protestantes, ut videre est apud Böhmerum ad *b. t. §. 14.* & ad *tit. Qui Cleric. vel vovent. §. 1.* & apud Zieglerum in *Not. ad instit. Lancelloti lib. 1. tit. 30. §. 12.* & *lib. 2. tit. 12. §. 4.* Sed hoc nemini mirum videri debet, quando eorum dux & legifer, MARTINUS LU-

THERUS vota omnia, maxime vero *Monastica*, execratus est, ac in quodam Sermone de *Matrimonio* Witembergæ habito spurcissimus hic, & facillimus Hæresiarcha continentiae & virginitatis custodiam impossibilem, esse dixit his verbis: *Ut non est in meis viribus situm, ut vir non sim, tam non est etiam mei jure, ut absque muliere sim.* Rursum, *ut in tua manu non est, ut femina non sis, sic nec in te est, ut absque viro degas.* Nec etiam libera est electio, aut consilium, sed res natura necessaria, ut marem femina, feminam mari sociari oporteat. Verbum enim hoc, quo DEUS ait, *CRESCITE ET MULTIPLICAMINI*, non est preceptum, sed plusquam preceptum, Divinum puta opus, quod non est nostrarum virium, vel ut impediatur, vel ut omitatur, sed tam est necessarium, quam ut masculus sim, magisque necessarium, quam edere, bibere, purgare, mucum emungere, somno & excubiis intentum esse. *Insita est natura & indoles, eque ac membra, quæ eo pertinent.* tom. 5. edit. Witemb. O mellea verba, digna tali Apostolo! Et tamen nos Clerici, & Monachi tam stupidi sumus, & non movemur, solis illis verbis Christi, qui potest capere, capiat, capimur: Protestantes e contra adspirant ad libertatem filiorum DEI, de quibus scriptum est *Genes. 6. v. 2. & 4. Videntes Filii DEI filias hominum, quod essent pulchrae &c.* Ratio, cur dispari affectu ducamur, hæc est, quod illi *cor carneum* *Ezech. 11.* nos vero *cor mundum* *Psal. 50.* in nobis creari à DEO efflagitemus. Vah! Quam fastidiosum aliquando erit Protestantibus agere cœli incolæ, siquidem, cum à mortuis resurrexerint, ne-

que nubent, neque nubentur. Marc. 12. v. 25.

14 Dividitur III. Votum in *absolutum*, & *conditionatum*. Illud est, quod nulli conditioni alligatum voventem ad executionem voti simpliciter obligat. Istud nonnisi conditione existente obligationem parit. Et hoc rursus subdividi solet in conditionale *purum*, & *pœnale*. *Purum* dicitur, quando apposita conditio citra alium respectum præcise consideratur ut *conditio*, v.g. dum filius vovet eleemosynam, si pater reconvaluerit, *pœnale* vero vocatur, quando actus voto promissus pœnam spectat, quam quis sibi sub conditione admissi criminis dictat, v.g. si quis voveat eleemosynam, si blasphemaverit, si se inebriaverit. Pistachius de tract. cap. 1. num. 2. Giribaldus d. tract. 7. dub. 3. n. 25.

15 Dividitur IV. Votum in *reale*, *personale*, & *mixtum*. Primum est, quo res externa, ab actione voventis distincta promittitur v.g. eleemosyna pauperi. Alterum actionem ipsius voventis pro termino habet, v.g. jejunii vel orationis promissio. Tertium denique de utroque participat v.g. si peregrinatio cum eleemosyna vovetur.

16 Dividitur V. Votum in *expressum* & *tacitum*. Illud vovens verbis expressis, scriptura, aut aliis signis manifestat. Istud per aliquem actum, cui innexum est votum, detegitur, ut contingit in eo, qui suscipit SS. Ordines; hic enim sciens, SS. Ordinibus annexum esse votum castitatis *solenne*, illos suscipiendo, ad istud quoque se obligat cap. un. h. t. in 6. quod si ignoraret ordinandus votum castitatis comi-

tem individuum SS. Ordinum esse, nihilominus eodem teneretur, non in voti, sed præcepti Ecclesiastici, ut communiter docent AA. quia præsumitur generalem, & implicitam intentionem habuisse, se obligandi ad ea omnia, quæ S. Ordinis conditio requirit.

Alias divisiones, quas conglomerare solent Moralistæ, prætermittimus, quia per se clarent, nec explicatione indigent. Ut est votum *affirmativum*, & *negativum*, *perpetuum*, & *temporale*, *publicum*, & *occultum* &c.

An novi fœderis legibus conveniat votorum nuncupatio, *Domitiana* apud orthodoxos est quæstio: attamen heterodoxi non pauci, saltem ex recentioribus, negant, vota in lege gratiæ DEO aut grata, aut voventibus proficua esse, adeoque voti Religionem usum haud amplius habere, rationem suæ Conclusionis illi hanc reddunt, quod in veteri lege votorum religio ad *Leges Cereemoniales* quasi appendix quædam pertinuerit, illis vero legibus per Salvatoris adventum abolitis, libertatæque cultus Divini restituta, consequens est, etiam voti Religionem desiisse, nec ejus usum ad novi fœderis simplicitatem amplius accommodari posse. Nec cultum DEI in novo testamento in votis faciendis quærendum esse. Ita Sapientissime philosophantur Chemnitius in *Exam. Concil. Trident. part. 3. lib. 1. sect. 2. cap. 7.* Boëmerus ad h. t. §. 9. Gabriel Wolfius in *Instit. Jurisprud. Eccles. lib. 2. cap. 7. §. 2.* Buddeus *Theol. Moral. part. 2. cap. 3. sect. 2. §. 8.* Keuffelius *Element. Jurispr. Eccles. lib. 3. cap. 1. §. 13. num. 3.* addit deinde Boëmerus ad

ad h. t. §. 17. circa Sæculum IV. & V. novo Sacerdotio introducto, cultum quoque *Leviticum* quasi postliminio reductum, votorumque nuncupationem tanquam aliquid appertinens ad illum cultum à PP. maximopere commendari cœpisse. *Rariora* econtra inquit, in *Patribus primitivæ Ecclesiæ, quæ tribus prioribus floruit sæculis, votorum vestigia occurrunt*; imo ad ea nuncupanda adhortationes, aut commendationes defunt, quia ipsam Christianismi præxim in VERITATE, & SPIRITU urgebant, commendabantque. Nihilominus admittit, & Paulum Apostolum, ceterosque fideles vota nuncupasse, ritusque veteris legis ab ipsis Religiose fuisse cultos. Nec mirandum est, inquit §. 8. Paulum adhuc, aliosque fideles ex *Judeis voto Nazareatus se obstrinxisse Act. 18. v. 18. Act. 21. v. 24. cum sub ipsis fidei incubulis fideles ex Judeis, ne quidem Apostolis exceptis, instituta veteris testamenti sollicitè observarent*. Denique voti Religionem, quam cultu reformato, & emendato exspirasse scribit Bœhmerus §. 9. adhucdum vivere in Ecclesia quoque Protestantium, idem testatur §. 21. hac tamen sub cautela, ut ne comendetur votorum cultus, quem admodum orthodoxi DD. eundem, suis crebro suadere, & inculcare solent.

18. Doctrina hæc quam male cohæreat, vel cæcus palpet. Esto Sacrificiorum ritus, aliaque cultus legalis ceremoniæ, in lege veteri præscriptæ jam exoleverint, non continuo inferendum est, etiam voti Religionem in lege gratiæ exolevisse. Cultus ratio mutata est, non ipse cultus veri DEI

sublatus: unde tantum abest, ut sublatis Sacrificiis Moyseis voti quoque Religio exspiraverit, ut ea potius in fidelium animis alacriori spiritu reviviscere cœperit. Testatum id fecere Paulus, alique fideles, qui voto Nazareatus se DEO obstrinxerunt, ut ipse Bœhmerus non diffitetur. Quam gratum vero DEO libamen sit Votum Nazarei, Origenes Homil. 24. super Numer. his verbis exponit. Alii vitulos aut arietes, aut domos, aut alia hujusmodi ratione carentia (more ex lege veteri recepto) vota offerunt DEO. Ille vero, qui appellatur NAZARAUS, semetipsum devovit DEO. Hoc est enim votum Nazarei, quod est super omne votum. Nam, ut idem Origenes ibidem docet, voti religio non tam in rerum externarum immolatione, quam suimetipsum dedicatione consistit. Vota autem Domino, inquit, Domino offerre nemo potest, nisi qui habet aliquid in semetipso, & in substantia sua, quod offerat DEO. Hoc unique est DEUM in veritate potius, quam externis hisce elementis & signis, spirituque magis, quam legis vinculis constricta Religione DEUM invocare? Et qui libertati Religionis nostræ (ut falso opinantur heterodoxi) repugnet, semetipsum per votum DEO sacrificare, quando Servator noster ipse amore nostræ pro nobis victima factus est? Quid ergo magnum faciet homo (sunt verba Origenis cit. loc.) si semetipsum offerat DEO, cui ipse se prior obtulit DEUS? Hæc est ratio votorum nostrorum, hic scopus, hæc meta, his hostiis promeretur DEUS.

Sed defunt exempla hujusmodi votivi cultus in primitiva Ecclesia (og-

ganit Bœhmerus) defunt adhortationes, & commendationes. Erras Bœhmer, & vehementer erras: etenim & exempla suppetunt oppido illustria, & monita, quæ voti Religionem ab ipsis Ecclesiæ primordiis fidelibus commendarunt, & ad sequelam traxerunt quam plurimos. Ut ab exemplis ordiamur, quis nescit, primam fidelium omnium extitisse pretiosam DEI matrem, quæ voto facto, Virginitatem suam cœlesti sponso libavit: Nam, dum DEI verbum in ejus utero incarnandum nuntiasset Angelus, stupens & attonita reposuit Maria: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco* Luc. 1. v. 34. quasi dicere vellet: quomodo, quæ virginitatem perpetuam vovi DEO, mater efficiar? Hunc sensum dictorum verborum colligunt Gregor. Nyss. Orat. in Nativ. Christi Bernardus Serm. 4. super missus est. Anselmus lib. de excellent. B. M. V. Rupertus lib. 3. in Cant. Beda ad cit. cap. luc. Augustinus lib. de Sanct. Virginit. num. 4. & torrens PP. ac melioris notæ interpretum. Labet sensum S. Augustini referre, ubi illa verba Virginis: *Quomodo fiet istud* &c. ita exponit: *Quod profecto non diceret, nisi DEO Virginem se ante vovisset. Sed quia hoc Israëlitarum mores adhuc recusabant, desponsata est viro justo, non violenter ablaturo, sed potius contra violentos custodituro, quod illa jam voverat. Quanquam, etiamsi hoc solum dixisset: QUOMODO FIET ISTUD? Nec addidisset, QUONIAM VIRUM NON COGNOSCO, non quesisset utique, promissum sibi filium quomodo fœmina paritura esset, si concubitura nupisset. Poterat & juberi Virgo permanere, in qua*

DEI Filius formam servi congruenti miraculo acciperet. Sed EXEMPLO SANCTIS FUTURA VIRGINIBUS, ne putaretur sola Virgo esse debuisse, quæ prolem etiam sine concubitu concipere meruisset, virginitatem DEO dicavit, cum adhuc, quid esset conceptura, nesciret, ut in terreno, mortalique corpore cœlestis vitæ imitatio voto fieret, non præcepto; amore eligendi, non necessitate serviendi. Ita Christus nascendo de Virgine, quæ, antequam sciret, quis de illa fuerat nasciturus, Virgo statuebat permanere, virginitatem sanctam, approbare maluit, quam imperare. Ac sic etiam in ipsa fœmina, in qua formam servi accepit, virginitatem esse liberam voluit. Hujus deinceps exemplum strenuè æmulata sunt virorum & mulierum integra agmina, ut testatur Isidorus Hispalens. lib. 2. de Eccles. Offic. cap. 17. his verbis: *Inde agmina virorum, & puellarum sanctarum, inde sectatores, & sectatrices perpetuæ continentie pullulaverunt.* De S. Paulo Apostolo constat, illum Nazareatus votum vovisse Domino Act. 18. v. 18. & Act. 21. v. 24. constat idipsum de quatuor aliis eodem voto adstrictis cit. cap. 21. v. 23. De viduis, quæ in ministerium Ecclesiæ eligebantur, concors est PP. & interpretum Sententia, eas voto se obstrinxisse ad continentiam in reliquum vitæ spatium servandam, id quod colligunt ex illis verbis Pauli 1. Timoth. 5. v. 12. *habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt,* hoc est, ut exponit S. Augustinus lib. de S. Virginit. num. 34. in eo, quod primo voverant, non steterunt. Scimus quidem alium sensum his verbis Apostoli affingi à Luthero, & Cal-

vino sed egregie & solide refelluntur à Cornelio à Lapide ad d.l. *Apostoli* quem consule. Adi etiam Christianum Lupum, qui tom. 4. prima dissert. proœmial. de latin. Episc. & Cleric. contin. cap. 10. ex hac ipsa Pauli Epistola admodum probabiliter deducit, distinctionem voti simplicis, & solennis jam Apostolorum temporibus fuisse cognitam, usuque firmatam. De reliquis Apostolis hic nihil memoro, siquidem in tit. præced. num. 9. jam ostendi, eosdem solennia tria Religionis vota emisisse. Quid illi quingenti, qui Dominum post Resurrectionem viderunt, quos commemorat Apostolus Paulus 1. Corinth. 15. v. 6. Quid illi centum viginti, qui simul cum Apostolis in uno loco congregati præstolabantur adventum Spiritus S. Act. 1. v. 15. Act. 2. v. 1. an voti expertes erant? Audiatur S. Augustinus in Psalm. 132. num. 2. & ipsi primi habitaverunt in unum, qui omnia, quæ habebant, vendiderunt, rerumque suarum pretia ad pedes Apostolorum posuerunt, sicut in Actibus Apostolorum legitur. Et distribuebatur unicuique, sicut cuique opus erat, & nemo dicebat aliquid proprium, sed erant illis omnia communia. - - Et erat illis anima una, & cor unum in DEUM. - - Non enim usque ad illos ista dilectio, & unitas fratrum venit. Venit enim & ad posteros ista charitatis exultatio, & VOTUM DEO, seu, ut alii MSS. Codices habent: & votum DEO voverunt. Voverunt enim aliquid DEO, ut dictum est &c. Atque ex his adductis præjudiciis firmatum manet, voti Religionem in primitiva Ecclesia Sanctissime cultam, ac cre-

brioribus voventium exemplis illustratam fuisse.

Sed fortassis suafores in primitiva Ecclesia defuere, qui votorum nuncupationem propositis motivis, & argumentis commendarent? ita equidem opinatur Bœhmerus erroneo illo magistri sui Lutheri principio persuasus, votum, maxime continentia, servatu esse impossibile. Sed perperam omnino, impudenter, & temere hæc scribit Bœhmerus. An non continentiam, eamque perpetuam suavit servator noster Matth. 19. ubi, dum Apostoli onera, & difficultates matrimonii exponerent, ac propterea non expedire nubere dicerent, Christus hoc conclusum non improbavit, sed potius ratum habuit, subjungens: Non omnes capiunt verbum istud, quasi diceret, (inquiunt Chrysost. Hom. 63. Origenes in Matth. cap. 14.) non omnes intelligunt consilium hoc conjugium deferendi, atque continenter vivendi; esse autem continentiam longe quid præstantius conjugio, continenter exponit, propositis tribus Eunuchorum generibus, quorum illud præstantissimum est, quod facit, ut se quis castrat propter Regnum Cælorum, hoc est, ut quis se sua libera voluntate castrum efficiat, idque perpetuo voto firmet. Et ne deesset stimulus, & calcar ad id genus vitæ eligendum, mox subdit: qui potest capere, capiat. Quæ verba, inquit Cornel. à Lapide in Comment. ad 1. Epist. ad Corinth. cap. 7. v. 25. sunt cohortantis & excitantis ad heroicam virtutem, æque ac ad præmium illustre. Unde apposite S. Augustinus enarrat. in Psalm. 131. num. 3. Nemo presumat

vi-

viribus suis se reddere, quod voverit. Qui te hortatur, ut voveas, ipse adjuvat, ut reddas. Quid de Paulo commemorem? An non is continentiae bonum conjugio praefendum esse Corinthiis Epist. 1. cap. 7. verbis emphaticis proposuit? *Volo, inquit, omnes vos esse, sicut meipsum.* Et iterum: *Dico autem non nuptis, & viduis: bonum est illis, si sic permaneant, sicut & ego.* An non efficaciter idipsum consuluit, dicens: *De Virginibus autem praeceptum Domini non habeo, consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis.* - - - *Solutus es ab uxore, noli quaerere uxorem.* Quam gravia (ut persuaderet coelibatum.) motiva adduxerit, audi: *Qui sine uxore est, sollicitus est, quae domini sunt, quomodo placeat DEO.* - - *Et mulier in-nupta, & virgo cogitat, quae domini sunt, ut sit sancta corpore, & spiritu.* E contra conjugium separare hominem ab illa suavissima unione cum DEO, his verbis exposuit: *Qui autem cum uxore est, sollicitus est, quae sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* - - - *Quae autem nupta est, cogitat, quae sunt mundi, quomodo placeat viro.* Tandem Epistolam hanc exhortatoriam ita concludit: *Beatior autem erit (quae non nupserit) si sic permanserit secundum meum consilium: puto autem, quod & ego Spiritum DEI habeam.* Potuissetne quisquam continentiam, & quidem sub voto servandam, utpote conjugio longe melius, & majus bo-

num, majori cum energia commendare, extollere, & ad sequelam fideles incitare, quam fecerit servator, fecerit quoque Paulus? id vero, quod Christus, & Apostolus commendavit, ac suasit, commendârunt & suaserunt postea eorum successores & discipuli, & Ecclesia ab initio usque ortus sui sibi persuasissimum habuit. Audiamus PP. Concilii Aquensis Sententiam: ita ergo illi cap. de Monial. tanti fuere in Christiana Republica Sacrosancta & veneranda virginitatis, & castitatis vota, ut Ecclesia Catholica post Domini nostri JESU Christi Ascensionem, ex ejus institutione ab Apostolorum aetate nunquam cessaverit vel commendare, vel continua traditione ea instituere, quae ad illibatam eorundem votorum custodiam necessaria, commodave visa fuerunt. Nec ergo defuerunt exempla voventium in primitiva Ecclesia, nec salutare exhortationes ad ejusmodi cultum supererogatorium, supremo Numini exhibendum. Hæc Boehmero, cui, si vota nostra non placeant, non displiceant vota Philosophica, de quibus ita Plutarchus lib. de ira cobib. in fin. quin & ista pacta, sive vota, ut non inelegantia, neque aliena à Philosopho probavi, cum per annum pollicebantur, se velle re venerea & vino abstinere, DEUMque continentia sua venerari: itemque per certum tempus mendacio vacare, ut animadvertere possent, quomodo & in jocis, & in seriis omnibus veritatem tenerent.

